

Stöd för att hantera ohälsa på arbetsplatsen

Linda Widar

FÖRVÄNTNINGAR

- Arbetsrelaterad ohälsa och betydelsen av att agera
- Arbetsplatsdialogens utveckling och dess verktyg
- Erfarenheter av att använda Arbetsplatsdialogen

ARBETSRELATERAD OHÄLSA

- Var 4:e upplever besvär pga arbetet
- Besvären kan leda till sjukskrivning
- Brister i arbetsmiljön kan leda till sjukdom
- Involvering av arbetsplats viktigt vid återgång i arbete

ARBETSPLATSDIALOG FÖR ARBETSÅTERGÅNG (ADA)

Utvecklad i hälso- och sjukvård, 2015-2018

Medarbetar-
samtal

Arbetsledar-
samtal

Dialogsamtal

Uppföljning

- Koordinator samordnar
- Frågeguider (2.0)
- Guider för anpassning av arbete
- Skriftlig plan åtgärder/anpassning av arbete

UMEÅ UNIVERSITY

FORSKNING ADA

- Ökar återgång i arbete (*Karlsson 2010,2014*)
- Minskar sjukdagar vid stress (*Finnes 2017, 2022*)
- Förebygger sjukskrivning vid smärta (*Sennehed 2018*)
- Främjar dialog och delaktighet (*Strömbäck 2020*)
- Förstärker chefers kapacitet att agera i en rehabiliteringsprocess (*Eskilsson 2020*)

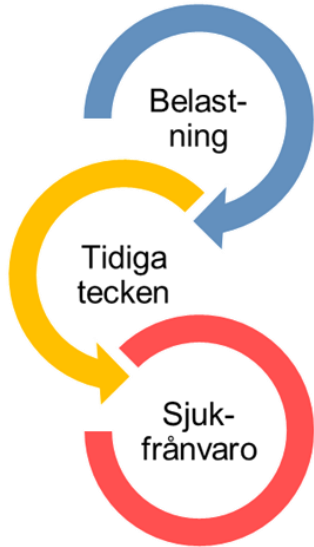

ARBETSMILJÖARBETE

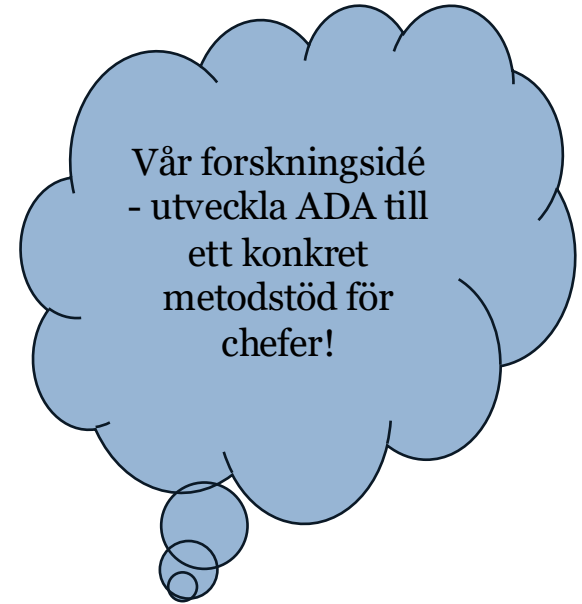
- 6 av 10 arbetsgivare följer inte reglerna kring arbetsanpassning och agerar för sent
- Arbetsgivare saknar rutiner och konkreta verktyg för att förebygga/agera vid ohälsa
- Små företag upplever särskilda utmaningar vid arbetsmiljöarbete

AGERA I TID

- Förebygga ohälsa/sjukfrånvaro
- Bibehålla medarbetare
- Medarbetare åter i arbete

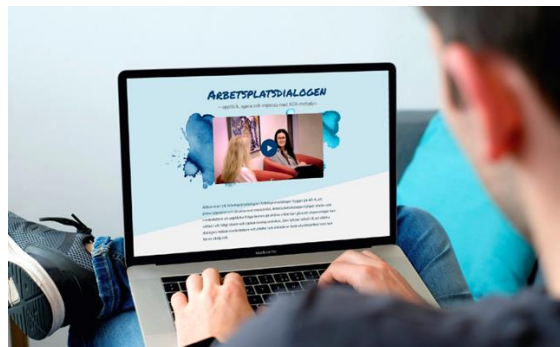

ARBETSPLATSDIALOG AD-A

Konkret metodstöd för chefer att agera vid arbetsrelaterad ohälsa

Från pdf till webb

arbetsplatsdialogen.se/prevent/

UMEÅ UNIVERSITY

STÖD I ARBETSMILJÖARBETET

- Underlättar ett förebyggande och strukturerat arbete vid ohälsa
- Ger stöd för ansvaret enligt föreskrifterna arbetsanpassning AFS 2020:5

STÖD I ARBETSMILJÖARBETET

"suntarbetsliv

Verktyg och utbildningar Artiklar Evenemang Om oss Kontakt Nyhetsbrev

Prehabguiden

Stöd i processen ▾ Veta mer ▾ Gruppaktiviteter

Prehabguiden

Vägledning för arbetsanpassning och rehabilitering

Dra nytta av forskning

Prehabguiden bygger på den senaste forskningen. Kunskaper från ADA-Arbeitsplatsdialog och annan forskning är integrerade i Prehabguiden.

UMEÅ UNIVERSITY

ARBETSPLATSDIALOGEN

– upptäck, agera och anpassa med ADA-metoden

Arbetsplatsdialogen bygger på ADA-metoden, ett evidensbaserat och strukturerat metodstöd. Chefer och medarbetare får hjälp att upptäcka tidiga tecken på ohälsa vilket kan göra att anpassningar kan vidtas i ett tidigt skede och på så sätt undvika sjukskrivningar. Fokus ligger på områdena balans i arbetet, kognitiv ergonomi och belastningsergonomi. Metoden bidrar till att stärka dialogen mellan medarbetare och chefer och även samarbetet med skyddsombud som kan ha en viktig roll.

VÄLT KAPITEL

1. Tidiga tecken ⁱ

2. Dialogsamtal ⁱ

3. Anpassa ⁱ

4. Följa upp ⁱ

Arbetsplatsdialogen

Ett stöd i det systematiska arbetsmiljöarbetet

Bidra till bättre relationer mellan chefer och medarbetare

Möjliggör arbetsanpassningar utifrån medarbetarnas behov

Förhindra/minska sjukskrivningar

Målgrupper

- **Chefer**
- **Företagsledning**
- **HR**
- **Skyddsombud**
- **Medarbetare**

Tidiga tecken

- Kroppsliga
- Känsломässiga
- Kognitiva
- Beteendemässiga förändringar

minnessvärigheter

smärta och värk i muskler och leder

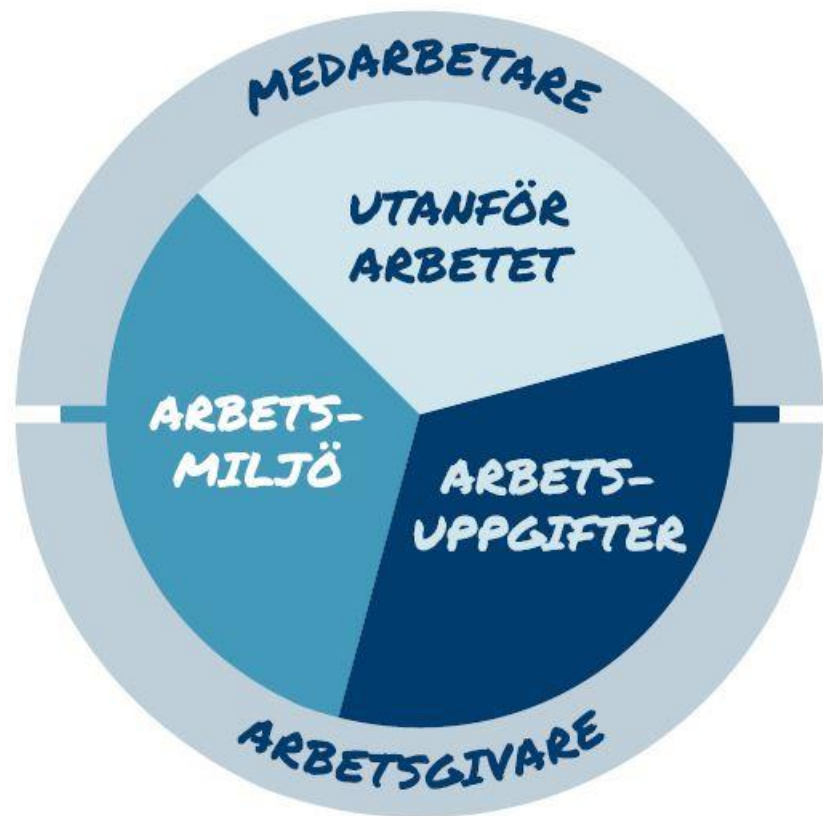
*drar sig tillbaka
socialt*

irritation

mindre engagerad än vanligt

Dialogsamtal

Frågeguide

ARBETSPLOTSDIALOGEN
– upptäck, agera och anpassa med ADA-metoden

Frågeguide

Frågeguiden är uppdelad i ett antal frågeområden. Till varje frågeområde finns ett antal förslag på frågor. Syftet med guiden är att du som chef tillsammans med medarbetarna ska arbeta fram ett så bra underlag som möjligt inför den fortsatta diskussionen om eventuella anpassningar av arbetet.

Inledning

- Vilka förväntningar har du på det här samtalet?
- Vilka förhållanden har du?

Arbetsmiljö

- Upplever du att dina besvär/din sjukskrivning är orsakade av ditt arbete? Berätta hur du ser på det.
- Vilket stöd upplever du från kollegor?
- Hur upplever du kulturen på arbetsplatsen?

Arbetsuppgifter

- Hur upplever du balansen mellan krav och resurser i arbetet?
- Hur känner du kring tydligheten i dina arbetsuppgifter och ditt arbetsinnehåll?
- Hur upplever du möjligheterna att ta tid till återhämtning under arbetsdagen? Om du utgår från det arbete du har idag, vilka arbetsuppgifter känner du att det går bra att utföra?
- Vilka arbetsuppgifter känner du dig säker på? Kan du berätta om dem?
- Finns det arbetsuppgifter som du känner att du har svårt att utföra eller undviker? Kan du berätta om dem?
- Hur upplever du gränsställningen och flexibiliteten i dina arbetsuppgifter?
- Hur upplever du gränsställningen mellan arbete och fritid? Berätta hur du ser på det.

Anpassning

- Balans i arbetet
- Kognitiv ergonomi
- Belastningsergonomi

prevent

ARBETSMILJÖ | SAMVERKAN
SVENSKT NÄRINGSLIV, LO & PTK

Variera arbetet

Stöd att prioritera

God digital miljö

Utrymme för återhämtning

Balans mellan krav och resurser

Åtgärdsplan

prevent

ARBETSMILJÖ I SAMVERKAN
SVENSKT NÄRINGSLIV, LO & PTK

ARBETSPATSDIALOGEN
– upptäck, agera och anpassa med ADA-metoden

Åtgärdsplan för anpassning av arbete

Medarbetare:	
Chef:	
Arbetsplats:	

Datum för versioner av åtgärdsplanen

Här dokumenterar ni datum för alla versioner av åtgärdsplanen. Den första versionen med startdatum och kommande revideringar under det. Lägg till fler rader om det behövs.

Startdatum: ÅÅÅÅ-MM-DD
Revidering: ÅÅÅÅ-MM-DD
Revidering: ÅÅÅÅ-MM-DD
Revidering: ÅÅÅÅ-MM-DD
Revidering: ÅÅÅÅ-MM-DD

Aktuellt och målsättning

Beskriv nuläget för medarbetaren och målsättningen med åtgärdsplanen.

--

Arbetsinnehåll och arbetsuppgifter

Beskriv medarbetarens nuvarande arbetsinnehåll och arbetsuppgifter samt vilken omfattning nuvarande tjänst gäller.

Arbetsuppgifter:	
Omfattning (%)	

Uppföljning

KONKLUSION

ARBETSPLATSDIALOGEN

- Flexibel och enkel att använda
- Ger stöd för strukturerat arbete vid ohälsa
- Ger chefer stöd att möta och agera vid signaler på medarbetares ohälsa
- Kan utveckla chefen i sin roll
- Förankring och förutsättningar i organisationen behövs vid införande

TACK!

AFA Försäkring

Stiftelsen för en hållbar
arbetsmiljö och hälsa

Prevent

Svenskt Näringsliv, LO, PTK

Therese Eskilsson, *projektledare*

Linda Widar, Umeå universitet

Anna Sondell, Umeå universitet

Anncristine Fjellman-Wiklund, Umeå universitet

Anita Petterson-Strömbäck, Umeå universitet

Maria Nordin, Umeå universitet

Hanna Malmberg Gavelin, Umeå universitet

Fredrik Norström, Umeå universitet

Kjerstin Stigmar, Lunds universitet

UMEÅ UNIVERSITY

FRÅGOR?

UMEÅ UNIVERSITY